

Hackathon “Blijven meedoen ook met dementie” op 25 maart 2026 in Volta

De Hackathon-organisatie wil iedereen hartelijk danken voor niet alleen aanwezig zijn, maar vooral het actief participeren in de teams, de organisatie en de catering van de Hackathon: “Blijven meedoen met dementie, ook in Beilen”.

De deelnemers varieerden in leeftijd van 14 tot 88 jaar, van VMBO-leerling tot gespecialiseerd functionaris, van vrijwilliger tot beroepskracht en sommigen waren mantelzorgers of mensen met (beginnende) dementie. Er werd hard en intensief gewerkt door 6 zeer gemêleerd samengestelde teams, er waren 3 inleiders, er was live muziek en doorlopend catering.

Inleiding

In het kader van het ZON M/W project “Blijven meedoen ook met dementie in Beilen” organiseerden Onder Dak, Volta en Odensehuis Beilen de Hackathon.

Ruim 35 leerlingen zorg & welzijn waren actief betrokken, waarvan 18 actief participeerden in de 6 teams. Verder deden nog 50 zorg- en welzijnsprofessionals, vrijwilligers van Odensehuis Beilen, mensen uit clubs/verenigingen en mantelzorgers actief mee.

De 70 deelnemers waren verdeeld in 6 gemengde teams. Elk team had een teamleider/gespreksleider. 3 inleiders: Claudia Severs (landelijk platform Odensehuizen Nederland), Karin Duiven (Dementie Drenthe en Steenwijkerland) en Ruud Dirkse (Anders Zorgen) voorzagen de teams gedurende de hackathon van nieuwe informatie en kennis.

Leerlingen van Volta zorgden voor de organisatie, eventbegeleiding en catering.

De hackathon startte om 14.30 uur en duurde tot 19.00 uur. De coördinator van Odensehuis Beilen (Peter Vereijken) was de “dagvoorzitter”.

Toelichting op verslag Hackathon

- Onderstaand de uitwerking van de resultaten van de 6 teams, die in 4 rondes aan de slag waren met telkens nieuwe stellingen en vragen.
- Aan het einde van de hackathon reageerden wethouder Rieja Raven, Karin Duiven en Ruud Dirkse samen op alle 24 “flappen”, die de teams iedere ronde als samenvatting van hun teamgesprekken hadden geproduceerd.
- Vrijwilligers van het Odensehuis Beilen: Myriam Foekema en Peter Vereijken hebben de “flappen” uitgewerkt en alle reacties per stelling gecompriimeerd geformuleerd.
- Daarna hebben zij die weer samengevat in 7 hoofdpunten.
- Tot slot kwamen daar 5 adviezen uit voort voor de gemeente, clubs/verenigingen en zorg- en welzijnsinstellingen.
- Deze 7 hoofdpunten en 5 adviezen hebben een rol in de voorbereiding van het kennisfestival op 3 juni 2026 van 14.30 tot 18.30 uur in Volta.

namens Hackathon-organisatie

Peter Vereijken

Ronde 1

Clubs, verenigingen en organisaties kunnen een rol spelen in het ondersteunen van mensen met (beginnende) dementie en hun naasten.

Vrijwilligers hoeven geen zorgverleners te zijn om goed om te gaan met mensen met dementie.

Een club, vereniging of organisaties moet het belang van de groep boven het belang van één lid met dementie stellen.

Stelling 1

- Ja, clubs kunnen ondersteunen
- Kijk wat de persoon zelf wil en kan
- Zorg dat mensen met lichte e/o beginnende dementie zich welkom blijven voelen bij de club
- Een of twee mensen zijn goed op te vangen
- Doe dingen samen en biedt structuur, instructie en begeleiding

Stelling 2

- Vrijwilligers hoeven geen zorgverlener te zijn
- Een club/vereniging kan/hoeft geen mantelzorg-taak/verantwoordelijkheid op zich nemen
- Maak gebruik van beschikbare kennis of trainingen van Alzheimer Stichting/Café's
- Maak dementie-bespreekbaar, bijv. via een vertrouwenspersoon van de club/vereniging
- Zie de mens, niet de beperking

Stelling 3

- Wie bepaalt de grens? Dat is situationeel en persoonsgebonden
- Wanneer is er sprake van mantelzorg?
- Formeel/juridisch is het een bestuursverantwoordelijkheid om de grens te bepalen
- Belangrijk dat mensen in de maatschappij blijven meedoen

Ronde 2

Clubs, verenigingen en organisaties overschatten vaak wat mensen met beginnende dementie nog aankunnen.

Duidelijke structuur en herhaling helpen mensen met dementie om mee te blijven doen.

Als een lid dementie krijgt, is het eerlijker om meteen te stoppen met bestuurs- of verantwoordelijke functies.

Stelling 1

- Clubs onderschatten mensen met dementie
 - ontkennen = jezelf overschatten
- Mensen met dementie overschatten zichzelf wel eens, als ze denken dat ze bepaalde dingen nog wel kunnen, maar die niet lukken
- Als mensen zichzelf overschatten, en iets lukt niet meer, dan worden ze boos, onzeker of schamen ze zich.

Stelling 2

- Structuur (instructie/begeleiding) bieden en dingen herhalen helpt en geeft houvast
- Kijk goed wat iemand zelf wil en nodig heeft
- Mensen kunnen zo nog nieuwe dingen leren
- Wees niet betuttelend of rigide (niet zwart/wit – wees flexibel)
- Blijf iemand uitdagen en prikkelen om mee te doen, maar overdrijf niet (maatwerk en maat houden). De beste agoog, is degene die het dichtste bij staat.

Stelling 3

- Soms is het niet verantwoord om door te gaan met wat je voorheen deed
- Bij disfunctioneren is ingrijpen noodzakelijk, bijv. niet meer autorijden of m.b.t. geldzaken
- Zolang het kan dingen samen doen en anders kijken wat iemand wel kan
- Maak dingen bespreekbaar met de persoon en de mantelzorger/familie

Ronde 3

Iedere club, vereniging of organisatie kan stappen zetten om open te staan voor mensen met beginnende dementie.

Clubs, verenigingen en organisaties kunnen een belangrijke rol spelen bij het voorkomen van eenzaamheid bij mensen met dementie.

Vrijwilligers van een club, vereniging of organisatie mogen weigeren om extra rekening te houden met iemand met dementie.

Stelling 1

- Een club kan vrijwel altijd open staan voor mensen met beginnende dementie
 - clubs/verenigingen mogen in principe geen mensen uitsluiten
- Voorlichting door derden kan clubs helpen om meer open te staan en om te gaan met mensen met beginnende dementie
- Het helpt als iemand bij de club zich wat verdiept in dementie en aanspreekpunt is
 - bij veel clubs/verenigingen is de onbekendheid met dementie groot

Stelling 2

- Als meedoen met de club niet meer lukt, kan iemand er gewoon bij zijn en er zo bij horen
- Laat deze mensen helpen met dingen die ze nog wel kunnen, bijvoorbeeld koffie schenken
- Elkaar bij de club blijven ontmoeten, helpt tegen eenzaamheid
 - gevoel van “erbij horen en wederkerigheid” is belangrijk
 - bij nieuwe activiteiten moeten mensen “over de drempel” geholpen/begeleid worden
- Betrek deze mensen bij je club, sociale contacten zijn belangrijk
- Mensen met dementie zetten vaak niet de eerste stap ergens naar toe te gaan, dat gaat via via

Stelling 3

- Moreel mag je niet weigeren, maar de aard/functie/activiteiten van de club geeft begrenzing
- Ja, als mensen niet aan de club eisen voldoen, dan houdt het op
- Als de veiligheid in het geding is, dan is dat belangrijker dan het individuele belang
- Kijk of er alternatieven zijn voor die persoon

Ronde 4

Aanpassingen in accommodatie, taken, informatie en organisatie kunnen helpen om mensen met beginnende dementie onderdeel te laten zijn van club, vereniging en organisatie.

Het helpt als binnen een club, vereniging of organisatie één of twee mensen extra kennis hebben over dementie.

Het is soms beter om iemand met dementie te vragen te stoppen met club-, verenigings- of organisatie-activiteiten.

Stelling 1

- Clubs kunnen een vertrouwenspersoon/contactpersoon aanwijzen (beleid)
- Zorg voor een maatje en een goede sfeer waarin iemand zich thuis voelt
- Clubs kunnen in hun vrijwilligersbeleid iets opnemen over dementie (beleid en uitvoering)
- De club kan voor die persoon taken aanpassen of iemand begeleiding geven
- Accommodaties kunnen allerlei aanpassingen doen, bewegwijzering, kleurgebruik, pictogrammen, een klok met cijfers
- Er is subsidie mogelijk voor aanpassingen aan accommodaties door Alzheimer Nederland

Stelling 2

- Extra kennis over dementie is nodig
- De gemeente moet bevorderen dat clubs dementie trainingen doen
- We moeten meer begrip krijgen voor mentale ziektes
- Het helpt om cursussen aan te bieden en om meer bekendheid te geven aan dementie
- Zichtbaarheid en kennis helpen om mensen met dementie erbij te betrekken
- Het is belangrijk dat ook jongeren van bijv. Volta leren over omgaan met dementie
- Dementie was vaak een taboe, meer kennis helpt deze mensen bij de maatschappij te betrekken
- Odensehuizen, Alzheimer-café's helpen bekendheid en zichtbaarheid te vergroten
- De kennis over dementie verandert: vroeger werden mensen opgesloten in tehuizen, nu is er een opendeurenbeleid en kan GPS worden ingezet

Stelling 3

- In principe liever niet gedwongen stoppen, maar kijken wat iemand wel kan en wil
- Alleen als de zorgvraag of het risico te groot is, dan moet je mensen vragen om niet meer te komen
- Soms is stoppen nodig ter bescherming van die persoon of anderen

Deelnemers en inleiders van de Hackathon vinden/zeggen/geven aan, dat:

1. Het is belangrijk dat mensen met (beginnende) dementie zouden mee blijven moeten doen, actief blijven, in de maatschappij blijven meedoen, lid van een club/vereniging blijven of worden.
2. Clubs/verenigingen staan te weinig stil bij mensen met (beginnende) dementie; houden er te weinig rekening mee, gaan te vaak van de veronderstelling uit dat mensen met (beginnende) dementie iets niet kunnen.
3. Clubs/verenigingen hebben te weinig kennis van en ervaring met mensen met (beginnende) dementie.
4. Clubs/verenigingen zouden zich beter moeten informeren en scholen op terrein van dementie. Goede intenties zijn er zeker, maar het ontbreekt aan structureel en coherent beleid en uitvoering. Veel landelijke bonden hebben een dementiebeleid en een ondersteuningsaanbod voor lokale clubs/verenigingen.
5. Clubs/verenigingen doen er goed aan hun organisatie zo in te richten dat er tenminste een "specialist/aandachtsfunctionaris dementie" is en binnen de organisatie dementie regelmatig onder de aandacht gebracht wordt bij bestuur- vrijwilligers - bezoekers, opdat er een grote(re) bekendheid - bewustheid - aandacht is voor mensen met (beginnende) dementie.
6. De gemeente zou meer aandacht moeten vragen voor/geven aan dementie, d.m.v.: doorlopende campagnes: 1) "dementievriendelijke gemeente", 2) generieke aandacht voor mensen met (beginnende) dementie, 3) aandacht voor mantelzorgers, 4) scholing voor leden van clubs/verenigingen.
7. Vanuit het morele aspect moet je mensen met (beginnende) dementie niet uitsluiten, maar er zijn persoonlijke en situationele grenzen wat wel en niet kan.

Adviezen naar aanleiding van Hackathon

1. Er moet een (beleids- en financiële) regeling komen, zodat er permanente educatie/begeleiding is voor club/verenigingen, zodat de aandachtsfunctionarissen dementie geschoold worden en blijven.
2. Een steeds grotere groep inwoners ($\pm 2,5$ à 3% van de totale bevolking)-heeft dementie. Een vele malen grotere groep (mantelzorgers/familie) krijgt er direct en indirect mee te maken. Dit vraagt om een substantiële aanpassing/vernieuwing van het (directe) sociale domein/omgeving voor 2030, mede ook gelet op de ontwikkelingen in de residentiële, dagbesteding- en ambulante psychiatrische of psycho geriatrische zorg.
3. Naast het Odensehuis Beilen “moeten” er in de dorpen/wijken, inloopvoorzieningen zijn/komen voor mensen met (beginnende) dementie, m.n. omdat residentiële voorzieningen steeds moeilijker bereik-/beschikbaar zijn door veranderende indicatiestelling (ZZP).
4. Het verdient aanbeveling dat clubs, verenigingen en gemeente aandacht hebben voor dementie en voor de manier waarop mensen met dementie betrokken kunnen worden en blijven bij sociale netwerken. Waar mogelijk zou dit in beleid van grote clubs, verenigingen en gemeente nader uitgewerkt kunnen worden.
5. Welzijns- en zorgprofessionals enerzijds en vrijwilligers, kader en bestuursleden anderzijds dienen frequent en niet- vrijblijvend verbinding met elkaar te hebben en te onderhouden over het ondersteunen en begeleiden van mensen mt (beginnende) dementie.